

Saksfremlegg

Høring: Evaluering av valget i 2011 - Forslag til endringer i valgloven og valgforskriften

Utvalgssaknr.	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	12.09.2012
	Kommunestyret	20.09.2012

Referanser:

Utrykte bilag: Høringsnotat – Evaluering av valget 2011 – Forslag til endringer i valgloven og valgforskriften.

Bakgrunn:

Kommunal og regionaldepartementet har sendt på høring forslag til endringer i valgloven med forskrift. Høringsfristen er satt til 01.08.12, men på grunn av få tilbakemeldinger fra høringsinstansene ble fristen utsatt til 10.09.12. Pga ferieavvikling ble høringen ikke behandlet i Målselv kommune tidligere. Vi har vært i kontakt med dep., og får komme med evt. innspill etter formannskapsmøte 12.08.12. Saksutredningen sendes snarest til departementet, og når formannskapet har fattet vedtak i møte bekreftes dette i etterkant.

For å klare dette til innen tidsfristen, må vedtak fattes etter Kommunelovens § 13

Utredning:

Departementet har fremmet følgende forslag til lovendringer:

1. Manntallet (kapittel 3)
 - a. Ansvar for etablering og oppdatering av manntall overføres til statlige myndigheter.
 - b. Det etableres en frysdato for når manntallet ikke lenger kan endres.
 - c. Det etableres et foreløpig manntall per 2. januar i valgåret.
 - d. Forskriftshjemmelen rundt manntallsføringen utvides noe.
2. Kommunenes ansvar for å vurdere valglokalenes egnethet og tilgjengelighet presiseres i lov (kapittel 4).
3. Det innføres nye regler for forhåndsstemmegivning for velgere som stemmer i egen kommune, ved at velger legger stemmeseddel direkte i urnen etter at denne er stemplet og elektronisk krysset av i manntallet for godkjent stemmegivning (kapittel 7).

4. Det stilles krav til at minst to stemmemottakere skal være tilstede ved mottak av forhåndsstemmer (kapittel 7).

Det fremmes i dette høringsnotatet følgende forslag til forskriftsendring:

1. Det forskriftsfastsettes en standard mal med krav til utformingen av stemmesedler ved stortingsvalg (kapittel 6).

Departementet legger opp til at forskriftsendringer foran valget i 2013 gjennomføres i to omganger. En første gang i etterkant av denne høringen, for forslag til forskriftsendring nevnt ovenfor. Det må gjøres en ny vurdering av aktuelle forskriftsendringer våren 2013 dersom det vedtas endringer i valgloven.

Nytt elektronisk valgadministrativt datasystem (EVA)

Kommunene og fylkeskommunene har gjennom mange år gjort bruk av datateknologi ved den administrative gjennomføringen av valg. Mange benytter også datateknologi ved opptelling av stemmer (skanning). Dagens valglov har ingen særskilte krav knyttet til bruk av slik teknologi. Det betyr at kommuner og fylkeskommuner selv bestemmer om slike løsninger skal brukes og er ansvarlig for at de er i samsvar med kravene til valggjennomføringen og prinsipper for valg fastsatt i valgloven. De tekniske løsningene som har vært benyttet er utviklet av private dataleverandører uten medvirkning fra statlig valgmyndighet.

Fra departementets side er det et ønske at datatekniske løsninger til bruk ved valggjennomføringen i større grad styres og kontrolleres av offentlige myndigheter. Departementet har derfor etablert et statlig eid, forvaltet og driftet elektronisk valgadministrativt datasystem (EVA). Systemet blir tilbudt samtlige kommuner og fylkeskommuner ved stortingsvalget i 2013.

EVA skal

- gi full offentlig kontroll over alle steg i valgprosessen ved at systemet blir eid, forvaltet og driftet av det offentlige,
- sikre en god administrativ, kostnadseffektiv og korrekt valggjennomføring og valgoppgjør,
- gi kontroll med og redusere framtidige samlede vedlikeholdskostnader ved at kun én løsning skal vedlikeholdes.

Departementet foreslår følgende endringer i valgloven: *Endringene er skrevet i kursiv skrift*

§ 2-3 Ny overskrift: Ansvar for ***å opprette og oppdatere manntall***. Utsendelse av valgkort

§ 2-3 første ledd skal lyde:

(1) Departementet er ansvarlig for at manntallet opprettes og oppdateres på grunnlag av opplysninger fra folkeregistermyndigheten. Departementet sørger for at alle kommuner får et manntall over personer med stemmerett i kommunen. Det skal føres et felles manntall for fylkestingsvalg og kommunestyrevalg.

§ 2-3 nytt andre ledd skal lyde:

(2) Siste oppdatering av manntallet på grunnlag av opplysninger fra folkeregistermyndigheten skjer lørdag før valgdagen.

§ 2-5 første ledd skal lyde:

(1) Folkeregistermyndigheten skal selv av eget tiltak, uten hinder av lovbestemt taushetsplikt, på hensiktsmessig måte å stille til disposisjon for valgmyndighetene

a) et foreløpig manntall basert på stemmerettsvilkårene per 2. januar i valgåret, til bruk for forberedelser av valget, og

§ 2-5 nytt annet ledd skal lyde:

(2) Folkeregistermyndigheten skal overføre oppdateringer til det foreløpige manntallet og oppdateringer til manntallet per 30. juni.

§ 2-7 ny overskrift skal lyde: Krav om ***retting og innføring av stemmeberettigede bosatt i utlandet***

§ 2-7 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) Uavhengig av bestemmelsen i § 2-3 (2), skal valgstyret sørge for at stemmeberettigede bosatt i utlandet som ikke har vært folkeregisterført som bosatt i Norge noen gang i løpet av de siste 10 år før valgdagen, føres inn i manntallet i kommunen dersom velger søker om innføring innen kl. 21 valgdagen, mandag.

§ 2-9 annet ledd bokstav a) skal lyde:

a) Manntallsføring, behandling og oppdatering av det foreløpige manntallet og manntallet per 30. juni, samt uttrekk av folkeregisteret basert på stemmerettsvilkårene til testformål.

§ 8-1 ny overskrift skal lyde: Perioden for forhåndsstemmegivningen. ***Krav til antall stemmemottakere***

§ 8-1 nytt femte ledd skal lyde:

(5) Ved forhåndsstemmegivningen innenriks, unntatt på Svalbard og Jan Mayen, skal det fra 10. august være minst to stemmemottakere til stede ved mottak av forhåndsstemmer.

§ 8-3 første ledd skal lyde:

(1) Stemmegivningen skal foregå i egnet og ***tilgjengelig valglokale. Velgerne skal kunne ta seg inn i valglokalene uten hjelp. Andre lokaler skal ikke benyttes med mindre særlige grunner foreligger.***

§ 8-4 skal lyde

(1) Velger skal i enerom og usett brette sammen stemmeseddelen slik at det ikke er synlig hvilken valgliste velgeren stemmer på. Velger som er ukjent for stemmemottaker, skal legitimere seg. Velgers identitet kan ved stemmegivning på institusjon i stedet bekreftes av en ansatt som legitimerer seg.

(2) Velger som er manntallsført i kommunen leverer stemmeseddelen til stemmemottaker, som stempler den med et offisielt stempel. Velgeren legger selv stemmeseddelen ned i en urne. Stemmemottaker setter ett kryss i manntallet ved velgerens navn.

(3) Valgstyret kan i særlige tilfeller bestemme at det ved enkelte forhåndsstemmemottak likevel skal benyttes stemmeseddelkonvolutt. Velgeren leverer stemmeseddelen til stemmemottaker som stempler den med offisielt stempel. Etter at stemmeseddelen er stemplet legger velgeren selv denne i en stemmeseddelkonvolutt, limer denne igjen og gir den til stemmemottaker. Stemmemottaker legger stemmeseddelkonvolutt sammen med valgkortet i en omslagskonvolutt og kleber denne igjen.

(4) Når stemme mottas fra velger som er manntallsført i en annen kommune og ved strøbrudd eller kommunikasjonsbrudd mot manntallet, skal stemmeseddelen ikke legges i urnen. Velger leverer stemmeseddelen til stemmemottaker som stempler den med offisielt stempel. Etter at stemmeseddelen er stemplet legger velgeren denne selv i en stemmeseddelkonvolutt, limer denne igjen og gir den til stemmemottaker. Stemmemottaker legger stemmeseddelkonvolutt sammen med valgkortet i en omslagskonvolutt og kleber denne igjen.

(5) Stemmemottaker skal påse at det fremgår av stemmegivningen hvem velgeren er, slik at det er mulig for valgstyret å identifisere vedkommende og krysse av ved rett navn i manntallet.

(6) Velger som har behov for det, kan selv be stemmestyret om å få nødvendig hjelp ved stemmegivningen. Velger med alvorlig psykisk eller fysisk funksjonshemning kan selv peke ut en ekstra hjelper blant de personer som er til stede i valglokalet. Stemmestyret skal gjøre hjelperen oppmerksom på at vedkommende har taushetsplikt.

(7) Valgurner som brukes ved forhåndsstemmegivningen innenriks skal være forseglet.

§ 9-3 andre ledd skal lyde:

(2) Valgstyret bestemmer hvor stemmegivningen skal foregå og fastsetter tiden for stemmegivning. Stemmegivningen skal foregå i egnet og tilgjengelig valglokale. Velgerne skal kunne ta seg inn i valglokalene uten hjelp. Andre lokaler skal ikke benyttes med mindre særlige grunner foreligger. Kommunestyret kan selv, med tilslutning fra minst 1/3 av medlemmene, vedta å holde valglokalene åpne lenger enn det valgstyret har vedtatt. Slikt vedtak må treffes senest samtidig med budsjettet for det året valget skal holdes. Stemmegivningen mandag må ikke foregå senere enn kl. 21.

Det foreslås følgende endringer i valgforskriften:

Ny § 19 a:

Ved stortingsvalg skal utsiden av stemmeseddelen ha en farget mønsterside med fargekode cmyk, og et mørkt mønsterfelt øverst. Utsiden av seddelen skal på hvit bunn ha veiledningstekst og stempelfelt. Stemmeseddelen skal ha en hvit innside med parti og kandidatnavn, og en brettekant med samme mønster og fargekode som utsiden. Seddelen skal ha kolonne med ruter til å endre rekkefølgen på kandidatene til venstre for kandidatnavnet. Til høyre for kandidatnavnet skal det være kolonne med ruter for å stryke kandidater.

Stemmeseddelen skal ha forskutt falsing. Etter falsing skal seddelen være i størrelse A5 (bredde 150 x høyde 203 millimeter), og være trykket på 90 gram ubestrøket hvitt papir.

Valgforskriften § 19, med unntak av nr 4 gjelder tilsvarende.

Vedproduksjon av blanke stemmesedler gjelder valgforskriften § 20, med unntak av § 20 (2) og (3).

Vurdering:

Rådmannen kan ikke se at forslagene til lovendringer vil skape store utfordringer for avvikling av valget i Målselv kommune, utover det som ellers er ved gjennomføring av et valg.

Forslaget om fjerning av stemmeseddelkonvolutt ved forhåndsstemmegivningen, vil derimot kreve endringer av rutiner, men det ses på som greit gjennomførbart.

Elektronisk avkryssing i manntallet vil kreve at alle stemmemottakere må ha tilgang til det elektroniske manntallet.

Det vurderes som positivt at departementet har fått utviklet nytt elektronisk valgadministrasjonssystem (EVA) og at systemet tilbys alle kommuner fra neste valg.

Under henvisning til ovenstående vil rådmannen anbefale at formannskapet gjør slikt

vedtak:

Målselv kommune støtter forslaget til endringer i valgloven og valgforskriften jfr. høringsnotat fra kommunal- og regionaldepartementet om evaluering av valget i 2011, og forslag til endringer i valgloven og valgforskriften.